

Sarajevo, 03.10.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
26.09.2022. – 30.09.2022.

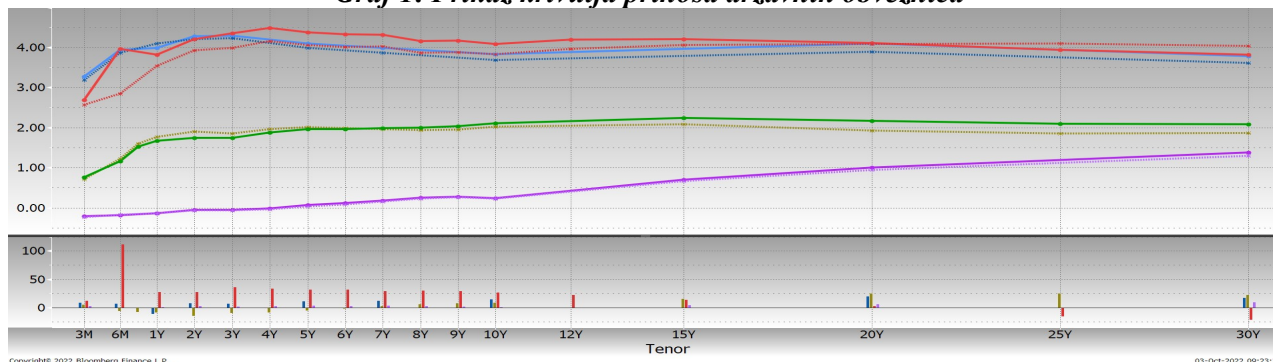
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	23.9.22	-	30.9.22	23.9.22	-	30.9.22	23.9.22	-	30.9.22	23.9.22	-	30.9.22
2 godine	1.92	-	1.76	4.20	-	4.28	3.96	-	4.23	-0.07	-	-0.05
5 godina	2.02	-	1.96	3.98	-	4.09	4.07	-	4.39	0.04	-	0.07
10 godina	2.02	-	2.11	3.68	-	3.83	3.83	-	4.09	0.24	-	0.24

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	23.9.22	-	30.9.22
3 mjeseca	0.767	-	0.801
6 mjeseci	1.220	-	1.156
1 godina	1.818	-	1.710

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 30.09.2022. godine (pune linije) i 23.09.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Tokom prošle sedmice zabilježena su volatilna kretanja prinosa obveznica eurozone. Na sedmičnom nivou prinosi obveznica kraće ročnosti su smanjeni, dok je kod obveznica sa dužim rokom dospelja nastavljen rast prinosa. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su zabilježili pad od 16 baznih poena, dok je kod desetogodišnjih obveznica rast prinosa iznosio preko 8 baznih poena. Slično, u Italiji su prinosi dvogodišnjih obveznica smanjeni za 16 baznih poena, a prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 18 baznih poena.

Izjave zvaničnika ECB i tokom prošle sedmice su išle u pravcu potrebe daljeg povećanja kamatnih stopa uslijed izuzetno visoke inflacije. Na kraju sedmice je objavljen preliminarni podatak da je u septembru u eurozoni inflacija dostigla novi rekord od 10,0%. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da inflacija u eurozoni postaje sve više izražena, dok ekonomski rast slabi kako se ova regija bori sa efektima rata u Ukrajini. Predsjednica ECB Lagarde je ponovila da će ECB na sljedećih nekoliko sjednica povećavati kamatne stope, naglašavajući da je primarni cilj cjenovna stabilnost, a ne da se proizvede recesija. Navedeno je na početku uticalo na nastavak rasta prinosa obveznica, uključujući prinose obveznica kraće ročnosti, ali je do korekcije došlo u srijedu nakon što se BoE uključila na finansijsko tržište kako bi zaustavila kolaps tržišta, pa je pad prinosa na prednjem dijelu krive nastavljen do kraja sedmice.

Predsjednica Lagarde je na pitanje o najvjerojatnijoj novoj vladi Italije, izjavila da ECB neće upotrijebiti novi program hitne pomoći da kupuje obveznice članica koje prave „greške u politikama“. Nova Vlada Italije na čelu sa Meloni će naslijediti jedan od najvećih tereta duga u eurozoni u vremenu kada dolazi do rasta troškova zaduživanja i očekivane recesije. Lagarde je, odgovarajući na pitanja u Evropskom parlamentu o mogućnosti ECB da upotrebom Transmisionog instrumenta zaštite (TPI) pomogne Italiji, izjavila da ne bi navodila bilo koju zemlju, ali da je svrha ovog programa da pruži podršku fiskalno opreznim zemljama, dok bi ostale trebale aplicirati za finansijsko spašavanje. Navedeni program je najavljen još u julu mjesecu, ali do sada još uvijek nije upotrijebljen.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	9,7%	10,0%	9,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	4,7%	4,8%	4,3%
3.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	AUG	5,4%	6,1%	5,7%
4.	Stopa nezaposlenosti – EZ	AUG	6,6%	6,6%	6,6%
5.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	SEP	5,5%	5,5%	5,5%
6.	Stopa nezaposlenosti – Italija	AUG	7,9%	7,8%	7,9%
7.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	AUG	-	5,8%	5,9%
8.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	SEP	95,0	93,7	97,3
9.	Ifo indeks poslovne klime – Njemačka	SEP	87,0	84,3	88,6
10.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	SEP	79,0	75,2	80,5
11.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	OKT	-39,0	-42,5	-36,8
12.	Indeks povjerenja potrošača – Francuska	SEP	80	79	82
13.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	SEP	95,1	94,8	98,3
14.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	JUL	-	16,3%	17,9%
15.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	AUG	-	3,7%	2,8%
16.	Maloprodaja – Španija (G/G)	AUG	-	0,0%	-0,5%
17.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	AUG	-3,7%	-3,8%	-4,6%
18.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	AUG	-	-5,6%	-7,1%
19.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	AUG	-	-4,8%	-4,5%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili rast između 8 i 15 baznih poena. Veći rast prinosa bio je zabilježen na srednjem i krajnjem dijelu krive, koja je i dalje inverzna.

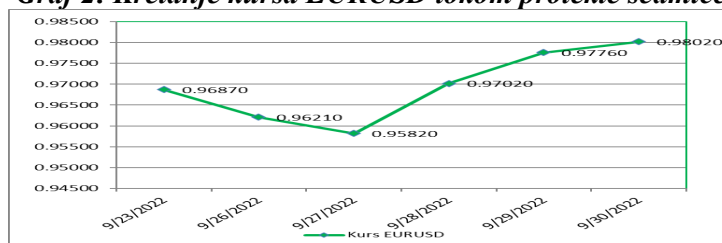
Kreatori monetarne politike Fed su generalno stava da Fed u narednom periodu treba i dalje povećavati referentnu kamatnu stopu ubrzanim tempom kako bi se smanjili inflatorni pritisci. Predsjednica Fed iz Bostona Collins je izjavila da Fed treba „srušiti“ neprihvatljivo visoku inflaciju, što će uzrokovati rast stope nezaposlenosti, dok recesija nije neizbježna, te je dodala da postoje naznake da su cjenovni pritisci možda već dosegli vrhunac. Collins je jasno dala do znanja da u potpunosti podržava agresivnije nastojanje Fed da ukroti inflatorne pritiske koji se kreću na najvišim nivoima u posljednjih 40 godina. S druge strane, predsjednica Fed iz Clevelanda Mester je istakla da očekuje rast stope nezaposlenosti u narednom periodu, ali da ista neće premašiti nivo od 5%. Predsjednik Fed iz Atlante Bostic je izjavio da vjeruje da Fed može ukrotiti inflaciju bez značajnog gubitka radnih mjesta s obzirom na kontinuirani zamah privrednog rasta. Predsjednica Fed iz San Franciska Daly je izjavila da je Fed predan povećanju referentne kamatne stope sve dok ne vrati stabilnost cijena, te je naglasila da bi se to trebalo pokušati učiniti na način kojim bi se izbjegao teži pad ekonomskih aktivnosti.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PCE deflator (G/G) AUG	6,0%	6,2%	6,4%
2.	Lični prihodi (M/M) AUG	0,3%	0,3%	0,3%
3.	Lični rashodi (M/M) AUG	0,2%	0,4%	-0,2%
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 23. SEP	-	-3,7%	3,8%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 24. SEP	215.000	193.000	209.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 14. MAJ	1.385.000	1.347.000	1.376.000
7.	PMI prerađivački sektor - Čikago SEP	51,8	45,7	52,2
8.	GDP (G/G) F II kvartal	-0,6%	-0,6%	-1,6%
9.	Indeks potrošačkog povjerenja SEP	104,6	108,0	103,6

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 0,9687 na nivo od 0,9802.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice finansijsko tržište u Velikoj Britaniji je bilo veoma turbulentno, što je dovelo do toga da prinosi na državne obveznice zabilježe veliki rast. Tokom trgovanja prinosi na tridesetogodišnje obveznice Velike Britanije su povećani iznad 5%, prvi put od 2002. godine. Nakon ovih dešavanja BoE je donijela odluku da interveniše na finansijskom tržištu u smislu otkupa državnih obveznica, iako je trebala krenuti sa programom smanjenja kvantitativnih olakšica. Nakon ovih odluka prinosi su se stabilizovali. Glavni ekonomista BoE Pill je istakao da je novi program otkupa obveznica usmjeren ka neutralisanju tržišnih disfunkcija, a ne ka ograničenju prinosa ili ponudi jeftinih kredita Vladi ili finansijskim institucijama.

Ekonomija Velike Britanije je ostala ispod pred pandemijskih nivoa, prema podacima koji su objavljeni u petak. Agencija za statistiku je objavila da je finalni GDP za Veliku Britaniju u II kvartalu povećan za 0,2%, dok je preliminarni podatak iznosio -0,1%, što znači da Velika Britanija još uvijek nije utočila u recesiju. Agencija za statistiku je revidirala procjenu za oporavak zemlje nakon pandemije Covid19, koja odražava veći udar na ekonomiju nego što se očekivalo 2020. godine, kada su zdravstvene blokade zatvorile kompanije širom zemlje.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G) SEP	-	8,7%	8,2%
2.	Nationwide cijene kuća (G/G) SEP	9,9%	9,5%	10,0%
3.	GDP (G/G) F II kvartal	2,9%	4,4%	10,9%
4.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP) AUG	1,4	1,1	1,5
5.	Odobreni hipotekarni krediti AUG	62.000	74.300	63.700

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,89294 na nivo od 0,87751. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,0859 na nivo od 1,1170.

JAPAN

Tokom protekle sedmice premijer Japana Kishida je dao instrukciju ministrima da sastave paket ekonomskih podsticaja koji će uključivati mjere za ublažavanje štete prouzrokovane rastućim cijenama sa kojom se najviše suočavaju preduzeća i domaćinstva. Kreatori monetarne politike Japana su zabrinuti zbog rizika od moguće recesije u SAD i u drugim zemljama glavnih trgovinskih partnera, zbog čega bi se Japan sve više oslanjao na domaću potrošnju za jačanje ekonomskog rasta. Ministarstvo finansija je u petak objavilo da je Japan u toku prošle sedmice potrošio rekordnih 2,8 biliona JPY (19,7 milijardi USD) kako bi podržao JPY, iscrpljujući gotovo 15% sredstava koja su im bila dostupna za intervencije na tržištu. Iznos je bio manji od 3,6 biliona JPY, koliko su inače brokeri procijenili da je potrošeno na prvu intervenciju Japana u posljednje 24 godine kako bi zaustavili snažnu deprecijaciju valute.

Guverner BoJ Kuroda je podržao izjavu ministra finansija Suzukija da su snažne volatilnosti JPY nepoželjne, te je naglasio odlučnost da se zadrže ultraniske kamatne stope koje analitičari optužuju da su ubrzale deprecijaciju JPY. Prema njegovim riječima, posvećenost BoJ ultraniskim kamatnim stopama na sadašnjim ili još nižim nivoima vjerovatno neće potrajati duži period, što sugerise da bi se smjernice mogle promijeniti u zavisnosti od toga koliko je potrebno ekonomiji da u potpunosti izađe iz krize koju je izazvala pandemija. Kuroda je dodao da postoji sve veći strah od globalnog ekonomskog usporavanja, koje bi moglo da negativno utiče na ekonomiju Japana.

Članovi Odbora BoJ su se složili da se inflacijski uticaj nedavnog oštrog kretanja JPY mora pomno pratiti, te su ponovili odlučnost da zadrže ultrastimulativnu monetarnu politiku, čak i kada je snažna deprecijacija JPY uznemirila finansijska tržišta.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	SEP	-	51,0	51,5
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	SEP	-	51,9	49,5
3.	Kompozitni PMI indeks P	SEP	-	50,9	49,4
4.	Indeks proizvođačkih cijena uslužnog sektora (G/G)	AUG	2,4%	1,9%	2,0%
5.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	AUG	-	10,7%	5,5%
6.	Vodeći indeks F	JUL	-	98,9	100,3
7.	Koicidirajući indeks F	JUL	-	100,1	99,2
8.	Stopa nezaposlenosti	AUG	2,5%	2,5%	2,6%
9.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	AUG	1,8%	5,1%	-2,0%
10.	Maloprodaja (G/G)	AUG	2,8%	4,1%	2,4%
11.	Indeks započetih kuća (G/G)	AUG	-4,0%	4,6%	-5,4%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 138,93 na nivo od 141,88. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 143,31 na nivo od 144,74.

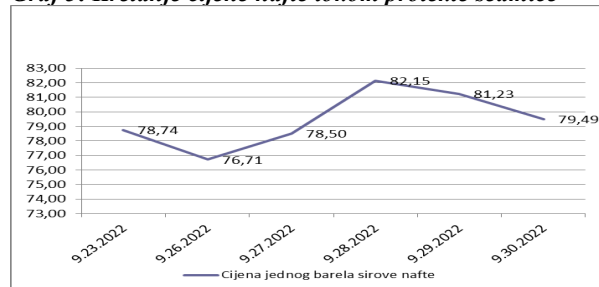
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,74 USD (81,82 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je nastavila da se smanjuje pod uticajem zabrinutosti zbog potencijalnog smanjenja tražnje za ovim energentom i očekivane recesije koja je podstaknuta snažnim rastom kamatnih stopa širom svijeta, kao i pod uticajem aprecijacije USD, koja limitira mogućnosti kupovine nafte iz drugih valuta. Međutim, u utorak je Rusija objavila da očekuje da će OPEC+ smanjiti obim proizvodnje za oko 1 milion barela dnevno na sastanku koji se održava u oktobru, što je uticalo na rast cijene. Rast je nastavljen i u srijedu jednim dijelom i zbog podataka da su zalihe nafte smanjene više nego što se očekivalo, dok se i tražnja oporavila. Tržišni analitičari smatraju da bi cijena nafte, koja je pala za više od 22% u trećem kvartalu, mogla značiti donji nivo cijene jer kineska potražnja pokazuje znakove oporavka i američka prodaja strateških rezervi se približava kraju. Cijena je u četvrtak postepeno smanjena. OPEC+ je započeo razgovore o smanjenju proizvodnje nafte na sastanku koji se održava 5. oktobra jer krhka globalna ekonomija nastavlja da utiče na cijenu nafte. Stepenn smanjenja ponude nafte se još uvijek razmatra, navode pojedini zvaničnici OPEC+. Trgovanje naftom je u petak bilo nestabilno, uglavnom zbog očekivanja ishoda sastanka OPEC+.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 79,49 USD (81,10 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je povećana za 0,95% prvi put u posljednjih pet sedmica.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.643,94 USD (EUR 1.697,06).

Zlato je imalo prilično nestabilnu sedmicu u kojoj je cijena zabilježila najniži nivo u posljednje dvije godine, ponovo zbog aprecijacije USD, ali je blagi oporavak nastupio sredinom sedmice nakon što je BoE donijela odluku o kupovini obveznica, kao i nakon što je USD blago deprecirao.

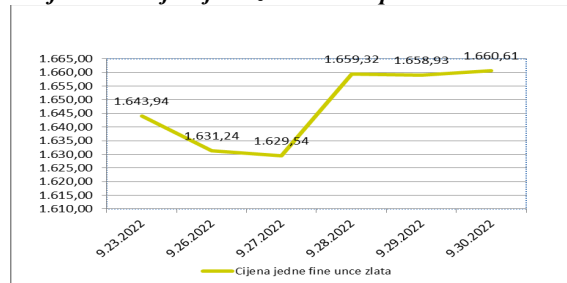
Početkom sedmice cijena zlata je nastavila da bilježi smanjenje, te se našla na najnižem nivou u posljednje 2,5 godine pod uticajem aprecijacije USD i rasta prinosa na državne obveznice SAD. Narednog dana, u utorak, nastavljen je isti trend uglavnom zbog aprecijacije USD. U srijedu je cijena zlata povećana, jer je došlo do slabljenja dolara. Cijena je sredinom sedmice povećana i zbog odluke BoE o kupovini državnih obveznica na finansijskom tržištu sa ciljem neutralisanja tržišnih turbulencija.

Do kraja sedmice cijena ovog plemenitog metala nije bilježila značajne promjene jer očekivani rast kamatnih stopa smanjuje atraktivnost ulaganja u zlato.

Cijena zlata je u petak blago povećana pod uticajem slabljenja dolara iako se zlato i dalje kreće ka najlošijim kvartalnim performansama od marta prošle godine. Analitičari smatraju da slabljenje dolara pruža podršku cijeni zlata, ali kratkoročna očekivanja za zlato i dalje ostaju slaba. Trend kretanja cijene zlata uglavnom je vezan za kamatne stope.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.660,61 USD (EUR 1.694,15). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 1,01%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.